

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplate:
U Beogradu i u krajevima zapadnoevropskim od 1. br. rata po cijeni od 5 balera	U Beogradu i u krajevima zapadnoevropskim od 1. br. rata za jednu godinu 50
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od 10 balera	U Beogradu sa dostavom u kuću 55
Izvan ovog područja po cijeni od 12 balera	U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji 60
	U ostalim krajevima Austro-ugarske carstva 65
	U inostranstvu 70

Oglas po cijeniku.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 33. Telefon br 245.

Ratni izvještaji.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 25. septembra.

Istočno bojište:

Mjestimice je došlo do borbi ispred položaja.

Talijansko bojište:

Na Soči traju jača neprijateljska topnička i letilička djelatnost.

Jugo-istočno bojište:

U Arbaniji vode se uspješno četničke borbe.

Načelnik glavnog stožera.

Sloboda mora.

U štampi se uvijek govori o slobodi mora kao o conditio sine qua non prilikom zaključenja mira, ali niko ne zna, šta se zapravo imade pod tim razumijevati. Čini se, da i sami novinari nemaju o tom pravi pojam, jer uzalud tražićemo u svima austro-ugarskim i njemačkim novinama tumačenje ovog pojma. Nijesu li mora slobodna? Naravno da jesu, ako na svijetu vlada mir. Onda može svako slobodno da plovi svim morima, ako se ne bavi gušarstvom i poštiva međunarodne pomorske zakone. Sasvim je drugačije u ratu, koji zapravo prikazuje normalno i pravo stanje čovječanstva, jer još nije prošla ni jedna godina, a da nije bilo kojim dijelu svijeta govorilo svoju riječ i oružje. Prema tomu, kad se govori o slobodi mora, znači to da treba ovu slobodu osigurati i za slučaj rata. Tu leži korijen ovom pitanju, koje treba da se riješi.

U ovom svjetskom ratu razvile su se prilike na taj način, da sporazumne sile vladaju bezvrijedno svim morima, a neutralci mogu da plove svojim lađama samo u toliko, u koliko im to dozvoljavaju neprijatelji središnjih vlasti. Središnje vlasti na protiv morale su da ograniče svoju plovidbu jedino na Jadransko, Sjeverno i Crno more, pa su prema tome tako rekuć odsječene od svih svjetskih mora. Posljedica je toga, da je izostao u posljednjim trim godinama svaki prekomorski uvoz i središnje su vlasti bile prinuđene, da se ujedine u jednu zatvorenu trgovačku državu, koja je uvijek bila privredno politički ideal jednog Feichta. Da se nije Njemačka poslije kratkog interregnuma Caprivljeve politike slobodne trgovine opet povratile sistemu zaštitnih carina za svoju poljoprivredu i da središnje vlasti nemaju Magjarsku, Bugarsku i Tursku, koje su poljoprivredne države prve klase, podlegle bi one u prkos svih svojih pobjeda na kopnu i moru već prije godinu dana i više i to u prvom redu zbog toga, jer uslied prilika nijesu mogle, da se služe slobodom mora. Pokušana osnova Engleza sastojala se u tom, da središnje vlasti prisile gladju na kapitulaciju, a sve je to moglo da bude jedino zbog toga, što su imali vlast nad svim morima.

Podlistak.

Dr. Boža S. Nikolajević:

Jedan lažni jugoslovenski apostol.

U prvom deceniju našega stoleća oživio je ponovo rad na zbliženju Jugoslovena, ali se kretao pogrešnim pravcem, te je zbog toga jedna zdrava, blagodetna misao promašila cilj. Nemirli zatočnici Jugoslovenstva: Ljudevit Gaj, Strossmayer, knez Mihajlo Obrenović i dr., težili su kulturnoj zajednici jugoslovenskih naroda, izbegavajući mudro svaku političku tendenciju, dok je u najnovije vreme politički element dobio prevagu nad kulturnim. Neminovna posljedica toga bili su razni sukobi, u kojima je uzalud trošena najbolja snaga, jer Jugosloveni nisu bili ni dovoljno jaki niti organizovani za trajnu i sistematsku političku borbu. Time, dakle, što je ideji jugoslovenske zajednice dano političko obeležje, nije ta ideja mogla ni na kulturnom polju uroditi željenim plodom. Ne može se reći, da je uspeh u opšte izostao, samo je on mogao biti mnogo veći, da se nije i tu padalo u pogreške. Osnovna je pogreška, što se pustilo da prvu reč vode ljudi, koji nisu imali za to dovoljno sposobnosti, tolerancije i širega pogleda.

Kolovodja je njihov bio Jovan Skerlić. On je skoro deset godina

stajao na čelu „pobornikâ Jugoslovenstva“ u Srbiji. Pa i posle njegove smrti vladaju još uvek nekačna mišljenja, koja je on raširio o srpskoj književnosti među Jugoslovenima, a naročito medj Hrvatima. Koliko su ona tame ukorenjena, vidi se po tome, što je čak i odlični slavist, univerzitetski profesor Matija Murko, svojom skorajšom raspravom „Das serbische Geistesleben“, u samoj stvari priredio skraćeno njemačko izdanje Skerličeve famozne „Istorije nove srpske Književnosti“.

Pošto je ova „Istorija“ glavni izvor, iz kojeg pojedini srpski i hrvatski književni kritičari crpu informacije za neobavešteni čitalački svet — pokušaćemo da i nju i njenoga autora prikazemo u pravoj boji.

O Jovanu Skerliču, piscu, mišljenja su suprotna. Jedni ga smatraju vrlo darovitim, — oni što sude površno. Po neki stavi ga čak na prvo mesto medju kritičarima jugoslovenskim! Drugi, opet, podcenjuju ga nesrazmerno, — oni, kojima je bio poznat i kao čovek. Nemaju pravo ni ovi ni oni, ali su drugi ipak bliže istini.

Za Skerliča se ne može reći, da nije bio bistar. Samo on ne beše ništa više, nego bistar: a baš i kad bi jedino ovo bio uslov za literarnog istoričara, ne bi on ni tada mogao to da bude, jer bistrina Skerličeva je druge vrste, niže reda, a za istoričara literarnog, osim nrvoredne bistrine, traži se

inteligencija. Nju Skerlić nije imao. Njemu je čak nedostajala i solidnija kultura, i ukus jače rafiniran. Os kudevajući u tome, Skerlić se pomeo čitanjem književnih dela, i u koliko je više čitao, on je sve više lutao po najrazličnijim pravcima književne kritike, te nije postao niti utilitarist niti estetičar u njoj.

Odvred dnevnih čovek i skroz novinarska priroda, Skerlić beše nepristupačan svemu loše komplikovanijem. On će najsloženija pitanja da treira olako, kao što novinar od zauata piše članak. Nesumnjivo, Skerlić je radio tako s izvesnim stilom, a pošto su stilske reči kod nas, on se tom osobinom izdvajao od drugih i padao u oči. Pored čitkoga pisanja, Skerlić je znao katkad i da pogodi frazu, da nadje zgodan izraz, i da nije bio onoliko isključiv, ličan i zao, on bi još mogao vredeti samo kao novinar.

Ali Skerlić, kad nije stajao pod uticajem tudjega mišljenja, toliko je bio podvlašćen ličnim momentom, da je on, pišući, upravo zadržavao svoje odvratne simpatije i antipatije. Zbog toga je on upropastio u sebi i novinara, a eruditivan naučnik se nije ni rodio s njim.

Njemu nije bilo dano bitno svojstvo književnog istoričara: isan pogled na stvari, sposobnost da im se prozre suština. Skerlić ne ume da saoseći period književni, ne proniče epohe i ljude u njima. U našoj žurnalistički pisali su Dušan S. Nikolajević, Gavrilo Jovanović i Jovan

— Čučemo; sad će nam kazati.
— Znam, znam, brate moj slatki. Da mi je samo čas pre da doznam.
— Ne znaš kako mi je teška ova neizvesnost.
— Ti znaš kako je...! Nije ovo redovno stanje. Ovo je rat.
Baš u trenutku ovog našeg razgovora pojavi se oružnik i pozva nas da idemo unutra.
Mi udjismo.
— Za pisacim stolom sedjaše nadporučnik T...; mlad čovek; stupačična izgleda.
— Vi ste M... I...
— Da, odgovorili mu ja.
— Za tim se okrete mome imenjaku i zapita ga tako isto.
— Vi se zovete M... S... Vi ste trgovac.
— Da, odgovori moj imenjak.
— Za tim se g. nadporučnik okrenu jednom činovniku, koji je baš malo pre ušao u kancelariju, i reče mu na njemačkom jeziku da nam saopšti, da spremimo hleba i preobuke za osam dana. Danas ćemo po podne putovati.
— Smemo li znati kuda? upitah ga.
— Možda ćete nas internirati. Ako je to, onda molim vas kazite nam, kako bi poneli više stvari i novca.
— Ne gospodine, odgovori g. nadporučnik. Mi ćemo ići svi četvorica na put. Budite sigurni, da neće biti internirani, i da nam se neće ništa neprijatno desiti. Kroz osam dana vratićemo se opet ovamo.
— Može biti idemo u Beč i dalje, reče g. nadporučnik. Više vam ne mogu kazati. Izvolte doći ovde u pet sahati po podne, pa ćemo svi zajedno odavde na željezničku stanicu.
Tačno u određeno vreme bili smo ja i moj imenjak na zakazanom mestu. Odavde nas dvojica sa činovnikom, koga smo zastali u kancelariji gosp. nadporučnika T... odnosno na željezničku stanicu gde se nadjismo sa g. nadporučnikom T... Sve je bilo spremno za putovanje.
Udjismo u voz i zauzesmo mesta u naročitom, za nas rezerviranom, kupetu.
Malo za tim voz krenu, i mi podjismo put Pešte preko novosagrađenog mosta na Savi.
Ne potraja dugo a evo nas u Zemnu.
Tek što voz stade, udje u kupe jedan nadporučnik i zatraži nam putne isprave.
Naš gosp. nadporučnik izadje u koridor i tamo se sa onim prvim objasnio pokazav mu jedan veliki list hartije, koji je svakojako bio neka vrs'a Laisser-Passer. Za ono vreme ostasmo u kupe-u sami ja i moj imenjak, koji će reći:

— Ama da li ti znaš kuda mi ovo idemo?
— Boga ti, upitaj gospodina nadporučnika, kuda mi ovo idemo. Sad mislim, da nam može reći, jer ne možemo nikom ništa reći. A i nije to ništa tako strašno.
— Ama znam ja, da to nije ništa. Ali kad nam nije lteo u Beogradu kazati kuda idemo, svakojako da je dobio takovu naredbu, da tako radi. Možeš ti na njega navaljivati koliko hoćeš, nećeš ništa uspeti, dragi moj imenjače. On ti neće ni luti ni smeti kazati. Za to je bolje da čoveka ostavimo na miru i da ga ne uznemiravamo, i da ga ne dovodimo u nezgodan položaj. Jer zamisli, kad bi se to sutra saznalo, on bi zbog svoje predusretljivosti da zadovolji našu radoznalost, mogao imati neprijatnosti.
Dok smo nas dvojica vodili ovakav razgovor, gospoda naši saputnici udjuše u kupe. Voz se krenu, i mi produžismo put.
Nešto u prijatnom razgovoru a nešto u spavanju prevalismo put i u jutru stigismo u Peštu.
Tu se malo umisimo, očistismo od prašine i odmah upuštismo da razgledamo varoš.
Prokstarismo mnogim ulicama, nešto na tranjavu, nešto peške. Svugde gde se okreneš vrvj svet. Ljudi, žene, deca, vojnici. Sve to ide svojim putem; sve hita; misliš nikad neće stići tamo kuda su pošli.
Peštu nismo videli već tri godine. Ništa nam ovde ne izgleda da se promenilo. Može biti ima nekih promena, ali mi nismo u stanju da ih primećemo. Po onome, i u koliko nam je ova varoš iz ranije poznata, — nebi rekli da se ovde osećaju zle posledice rata. Posle duže šetnje vratismo u čevuru Dreher-ovu pivnicu, da se tu malo podkrepimo, jer već beše skoro podne.
Po ručku spustismo ruku u džep i pozvasmo kelnera da plati.
Ali u tom naš ljubazni g. nadporučnik reče:
— Gospoda nemaju šta da plate; ja ću platiti za sve; vi ste naši gosti na celom putu.
Tako je i bilo.
Mi nismo trebali platiti ni za vožnju, ni za stan, ni za hranu. Jedino na putu smo jeli svoj hleb, koji smo od kuće poneli, ma da smo a svima gostionama gde smo odesadali, mogli dobiti i hleba i s hlebom.
Po ručku nastavismo put za Beč, kuda stigismo istog dana u četvrtak večer.
Ovde prenoćismo u hotelu, i sutra dan sa stanice južne željeznice nastavismo naš put.
Sad vidismo da nećemo u loger za interniranje. Nešto nam se obojici

Živanović, kako Skerlić nekačno shvata i Dositeja Obradovića, i pokret četrdesetih godina prošloga stoleća, i onaj šesetih godina, i pojavu Svetozara Markovića. Dobroželatni samouk Dositej ispaio je racionalist u očima Skerliča, a Svetozar Marković veliki idealist, jer podle studije Slobodana Jovanovića nije ga smeo više smatrati velikim sociologom!

To je jedan od bezbrojnih dokaza neoriginalnosti Skerličeve. Povodom njegove akademske rasprave „Jakov Ignjatović“, utvrdio je nepočetnim citatima Dušan S. Nikolajević („Pravda“ 1904., broj 40), da je ona čak plagijat iz jedne studije Svetislava Vrlotića u „Otdžbini“ (1880. g.). Skerlić tako prisvaja i Nedićevu ocenu izvesnih pisaca (Laze Kostića, Jovana Ilića, Vladimira Vasića, Milorada P. Šapčanina), pa da bi prikrivio izvori pozajmice, on istovremeno nasrće na Nedića i naziva ga diletantom („Istorija nove srpske Književnosti“, str. 479). Dokle dostiže neoriginalnost Skerliča i koliko se on povodi za sudom drugih, pokazuje i slučaj s Milanom Oj. Miličevićem. Njega je izostavio iz prvog, „školskoga“ izdanja svoje „Istorije“, a u drugome, potpunijem, čini mu iste zametke, koje je i Nedić učinio Miličeviću u knjizi „Noviji srpski pisci“.

Kod Skerliča biva svakad tako. Ako se kakvim piscem nije već neko bavio pre njega, on ne beše sposoban, da sam konstruiše tačnu sliku dotična

pisca. Gde je pak, po sili okolnosti, bio ostavljen samom sebi, Skerlić se tada ili rasplinjavao u opštim frazama, ili je o istom književniku davao nekoliko suprotnih mišljenja. Za njega je Marko Car najpre plagijator („Delo“ 1897., knjiga 16., str. 335—339), posle kritičar koji ima uspeha i zasluga („I. n. s. K.“, str. 437). Pesnik Seljanićević, Milorad M. Petrović, jedanput je pored Rakića najbolji živi pesnik srpski („Srp. Književ. Glasnik“ 1904., knj. XI, str. 346), drugi put ne vredi ništa („S. K. G. 1902., knj. V, str. 390), a treći put ulazi u književnu istoriju! Sina Pandurović boluje isprva od jedne književne zaraze („Pisci i Književ.“, IV), zatim je „jedan od najkarakterističnijih novih pesnika, i pesnik bogatog duševnog života“ („I. n. s. K.“, str. 206), ma da je i dalje zadržao isti pravac pevanja.

Kontradikcije su kod Skerliča tako česte, da bi ispisivanje njino bio Sizi-fov posao. Skerlić pobija sebe ne samo povremeno, iz knjige u knjigu; on to čini i u jednoj istoj knjizi, po nekad čak i na jednoj istoj strani. O pocijli Vojislava Ilića veli na str. 410 svoje književne „Istorije“, da je „intimna, lična, melanholična i elegična“. Vojislav „pokazuje retku i veliku pesničku intuiciju“ (str. 412), a pocijlija mu je „sa finim i tačnim osećanjem prirode“ (str. 413); a već na str. 415 kazaje: da se „ta ispa pocijlija“, vrlo često svodi na jednu malokrvnu formalnu lepotu, ladnu i veštačku, sa lepotom cveća bez mirisa i

CIJENE OGLASIMA:

Osmna jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmna jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera

Dentista F. B. Brill - Boograd. Makedonska ulica broj 8. (Do pošte) „Amerik. specijalista“

Jovanu Premoviću, Geneva. Molim dostaviti moje sine, Dragutinu Andjelkoviću studentu prava u Dijonu

Kupovine i prodaje Sirće za jeta i turciju litar 1-40 kruna

NOVICA MILIČEVIĆ Jedna velika bačva veoma jaka, prodaje se.

Na prodaju: Jedna veoma bogata zemljište oko 35 hektara u najbogatijem okrugu Srbije

SAPUNA SVE VRSTE kao i svaku količinu, kupuje životne namirnice i bakalsku robu radnja

Namještenja. Poslastičarskog Radenika potrebuje D. G. Pavlović, Beograd. Kralja Mihaila br. 3.

Stanovi. Pod krlju soba i kuhinja sa ulicom u Kosmajskoj br. 44

TRAŽIM ljepo namještenu sobu, zaseban ulaz, u blizini hotela Bristol

Soba sa namještanjem i električnim osvjetljenjem, u centru varoši izdaje se.

SA ZASEBNIM ULAZOM izdaje se ljepo namještena soba za jednu osobu.

TRAŽIM ljepo namještenu sobu u centru varoši.

KORESPONDENCIJA. Vladimiru Miškoviću, rudarskom inžinjeru Zeneva.

HOTEL LONDON Beograd, Kralja Milana br. 82.

Apotekar Kedrović, iz Kruševca izvještava svoje prijatelje i poznanike, da se 23. IX. 1917. godine vjenčao u vizesenskoj crkvi

HOTEL LONDON Beograd, Kralja Milana br. 82. U blizini željezničke stanice, Tramvajska postaja.

Apotekar Kedrović, iz Kruševca izvještava svoje prijatelje i poznanike, da se 23. IX. 1917. godine vjenčao u vizesenskoj crkvi

HOTEL LONDON Beograd, Kralja Milana br. 82. U blizini željezničke stanice, Tramvajska postaja.

EKSPOSITURA ENGLESKO-AUSTRIJSKE BANKE U BEOGRADU posreduje pri odašiljanju novčanih pošiljaka — i telegrafskim putem — zarobljenicima i interniranima preko zasebnog odjeljenja brzo, pažljivo i uz umjerenu nagradu.

LJETNA POZORNICA BELGRADER ORFEUM DANAS u Srijedu 26. septembra 1917. VELICANSTVENA PREDSTAVA u 1/2 9 na večer sa ovim programom: Ridi Grün, pjevačica bečkih pjesama. Jurello, komični žongler. Franz Niederhofer, humorista FRED SINGER prikazivanje znamenitog virtuozna na guslansu u slici i glazbi. GUSTI EDLER u svom originalnom repertoaru. Sestre Gerö a) Rokoko b) Turska har. igra. Mary Heil, humoristkinja. TRI MAMURLUKA šala u 1 činu od Niederhofera.

GRAMOFONE, PLOCE, GRAMOFONSKE IGLE ima na prodaju u Radnji RUSSO I KALMICA Vatrogasna 5.

GABRIELE IDELSON OPTIČARSKA RADNJA Beograd, Knez Mihajlova 21.

Šivaće mašine sviju sistema, posebno opravlja i. Elektro-mehanička radionica Milutina S. Markovića Terazije broj 8 (u dvorištu).

Oglašujte u Beograd. Novinama. Nikola Matić sa porodicom izvještava, da će njihovo kćer, sestri, zaovi, tetki i t. d.

ANDJELIJI (ANDJI) davati trogodišnji pomen u subotu 29. o. m. u 10 sati prije podne u crkvi sv. Nikole na Novom Groblju.

MILOSU-MISI djaku VII. raz. gimnazije, davati polu-godišnji pomen, u crkvi smederevske, 1. oktobra u 10 sati prije podne.

MILOSU-MISI davati polu-godišnji pomen, u crkvi smederevske, 1. oktobra u 10 sati prije podne.

MILOSU-MISI davati polu-godišnji pomen, u crkvi smederevske, 1. oktobra u 10 sati prije podne.

MATEJI KNEZEVICU blv. voj. krojaču, davati četrdeseto-dnevni parastos u četvrtak (Krstovdan) 27. septembra u 11 sati u crkvi sv. Nikole na Novom Groblju.

PETRU T. RISTIĆU sestrom kapetanu u penziji, davaćemo godišnji parastos 29. septembra u gročanskoj crkvi. Izvještavamo i molimo rodnike i prijatelje, da prisustvuju ovom tužnom pomenu.

PETRU T. RISTIĆU davaćemo godišnji parastos 29. septembra u gročanskoj crkvi. Izvještavamo i molimo rodnike i prijatelje, da prisustvuju ovom tužnom pomenu.

Prvo ces. kr. povlašćeno dunavsko parobrodarsko društvo. LJETNI RED PLOVIDBE poštanskih i putničkih parobroda. Vrijedi od 1. svibnja 1917. do dalje naredbe.

I. NA DUNAVU. Niz vodu: Iz Passau-a u Linc: lokalna ladja dnevno do 26. maja u 4 sata 30 min. do podne, od 27. maja do 31. avgusta u 5 sati 30 min. do podne, od 1. rujna do daljnjeg samo do postaje Engelhartszell, u 6 sati 35 min. do podne.

Uz vodu: Iz Lince u Passau: lokalna ladja dnevno do 31. kolovoza u 12 sati u podne, od 1. rujna do daljnjeg u 12 sati u podne samo do Engelhartszell. Poštanska ladja: dnevno do daljnjeg u 5 sati 30 min. do podne u Passau.

II. NA TISI u mješovitij službi. Niz vodu: Iz Szegeda u Zemun: u srijedu, petak i nedjelju u 5 sati iz jutra.

Uz vodu: Iz Zemuna u Titel Szeged: u srijedu, petak i nedjelju u 11 sati noću.

Iz Titela u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. noću.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 6 sati 15 min. iz jutra.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.

Iz Szegeda u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata 15 min. po podac.